

Behandlingsplan vid förskrivning av opioider

Vid behandling med opioid bör, i varierande omfattning, nedanstående uppgifter dokumenteras i journalen och utgöra behandlingsplan. Avvägning om vad som ska tas med får göras utifrån behandlingsindikation; är det en kortvarig behandling i samband med post-operativ eller annan akut smärta eller är det ett behandlingsförsök vid långvariga smärtor?

- Målsättning med behandlingen. Ange om tidigare behandlingsplan finns.
- Om det finns andra vårdgivare som är involverade i patientens behandling (*t.ex. primärvårdsläkare, annan specialist och/eller arbets- och fysioterapeut*).
- Vid all förskrivning av narkotikaklassade läkemedel bör patientens samtycke till att förskrivaren får ta del av Läkemedelsförteckningen ses som ett krav.
- Preparatets handelsnamn och beredningsform.
- Startdos och underhållsdosering.
- Maximal dygnsdos.
- Behandlingstidens längd och om planerat återbesök finns, alternativt om patienten remitteras till annan vårdnivå. Ange om receptförnyelse kan vara aktuellt och vem som då är ansvarig för förskrivningen.
- Överenskommelse med patienten om åtgärder vid avvikelser från ordinationen (*avvikelse kan vara t.ex. höjning av doseringen utan överenskommelse eller om patienten söker hos annan förskrivare för ytterligare recept utan överenskommelse*).
- Hur utsättning av opioiden ska ske. Om nedtrappning kommer att behövas anges hur denna ska gå till (*abstinensbesvär kan uppträda vid utsättning efter ca två veckors behandling med t.ex. morfin eller oxikodon*).
- Om patienten använder andra läkemedel/substanser som kan utgöra en risk vid behandling med opioider, t.ex. bensodiazepiner.
- Om den opioida behandlingen kompletterats med icke-farmakologisk behandling eller icke-opioida läkemedel, t.ex. COX-hämmare och/eller paracetamol.
- I förekommande fall: ange dosering vid förskrivning av kortverkande opioid för behandling av eventuell genombrottssmärta. (*Rekommenderat är 1/6 av dygnsdosen vid behandling med låg - medelhöga doser av långverkande opioid. Vid högre doser rekommenderas 1/10 av dygnsdosen av den långverkande opioiden. Vid användning av plåsterberedning kan kortverkande beredningar av morfin eller oxikodon användas.*)
- Om obstipationsprofylax har förskrivits (*rekommenderade förstahandsval är natriumpikosulfat och makrogol i kombination med elektrolyter, t.ex. Movicol*).
- Ange om annan behandling diskuterats och/eller planerats vid bristande/utebliven effekt av insatt opioid.
- Vid återbesök, gör en utvärdering av behandlingseffekt (*patientens grad av smärta, aktivitets- och funktionsnivå och problem med biverkningar*). Ange även eventuella avvikelser vad gäller tablethandling.